

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. kovo 17 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukaviniienės, Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas) ir Dalios Vasarienės (pranešėja), teismo posėdyje kasacinio rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **suinteresuoto asmens Lietuvos Respublikos, atstovaujamos Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros** kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 2 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjo (kreditoriaus) M. M. skundą dėl antstolio Irmanto Gaidelio veiksmų, suinteresuotai asmenys skolininkė uždaroji akcinė bendrovė „EU Mining equipment“, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublika, atstovaujama Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių sprendimų vykdymo procesą – antstolio veiksmus šiam nurašant lėšas iš turto, kuriam taikytas turto areštas baudžiamojo proceso tvarka, aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėjas M. M. pateikė teismui skundą dėl antstolio I. Gaidelio veiksmų vykdomojoje byloje Nr. 0008/19/00104.
3. Pareiškėjas nurodė, kad antstoliui 2019 m. spalio 29 d. buvo pateiktas prašymas nedelsiant vykdyti lėšų nurašymą iš skolininkės UAB „EU Mining Equipment“ banko sąskaitos ir užbaigti vykdymą bylą Nr. 0008/19/00104. Antstolis 2019 m. lapkričio 13 d. patvarkymu Nr. S-19-8-32025 atsisakė tenkinti prašymą ir nurodė, kad skolininkės lėšos sąskaitoje yra areštuotos Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – **BPK**) nustatyta tvarka, todėl išieškojimas iš šio turto negalimas, iki bus panaikintas apribojimas išteisinio tyrimo byloje Nr. 01-6-00002-16.
4. Pareiškėjo teigimu, antstolis turėjo vadovautis aktuolia teismų praktika, o būtent Panevėžio apygardos teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. **2S-319-252/2018**, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 1 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. **3K-3-104-684/2017**, pagal kurią turto realizavimo veiksmų ir lėšų išmokėjimo sustabdymas gali būti atliekamas tik esant turto areštui pagal pirmesnės eilės kreditoriaus reikalavimą, o ne bet kurio kito kreditoriaus reikalavimu taikytam turto areštui. Nesant duomenų, kurie patvirtintų, kad išteisinio tyrimo byloje reikalavimai yra pirmesnės eilės nei išieškotojo (pareiškėjo), buvo pagrindas spresti, kad antstolis netinkamai taikė vykdymo procesą reglamentuojančias teisės normas. Išieškojimas šiuo konkrečiu atveju galimas, net ir esant apribojimų išteisinio tyrimo byloje.
5. Skolininkė UAB „EU Mining Equipment“ sutiko su pareiškėjo (kreditoriaus) skundu ir nurodė, kad pagal teismų praktiką antstolis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir **CPK**) normų pagrindu vykdymo procese gali disponuoti svetimu turtu ir po turto arešto (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 20 d. nutarties civilinėje byloje Nr. **3K-3-417/2008**). Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. IR-352 patvirtintos Sprendimų vykdymo instrukcijos 12 punkte yra nurodyta, kad kito arešto uždėjimas nestabdo turto realizavimo. Turto realizavimas stabdomas vykdomosios bylos sustabdymo atvejis. Kadangi šiuo atveju vykdymo byla neturėjo būti sustabdyta, tai neturi būti sustabdytas ir turto realizavimas, nepaisant to, kad yra uždėtas areštas. Atsižvelgiant į tai, turėjo būti taikoma **CPK 626 straipsnio** 3 dalis, o ne **CPK 626 straipsnio** 2 dalies 1 punktas. Dėl to antstolis neteisėtai pritaikė **CPK** normas ir priėmė neteisėtą patvarkymą.
6. Antstolio teigimu, skolininkės turtui (lėšoms sąskaitoje) yra taikomas areštas **BPK** nustatyta tvarka, todėl išieškojimas iš šio turto nėra vykdomas remiantis **CPK 626 straipsnio** 2 dalies 1 punktu.
7. Suinteresuotas asmuo Lietuvos Respublika, atstovaujama Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros, nurodė, kad skundžiamas antstolio patvarkymas buvo priimtas teisėtai ir pagrįstai. Antstolis negalėjo vykdyti pareiškėjo pateikto prašymo, tol kol skolininkės sąskaitai taikomi apribojimai baudžiamojo proceso tvarka, o kitokios lėšų nurašymo galimybės teisės aktuose nenustatyta. **CPK 754** straipsnyje įtvirtinta reikalavimų patenkinimo eile vadovaujantis tada, kai reikia paskirstyti ir išmokėti antstolio jau išieškotas sumas, o skolininkės banko sąskaitoje esančios lėšos, į kurias buvo reikalaujama nukreipti išieškojimą, dar net nebuvo išieškotos.
8. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos taip pat nurodė, kad pareiškėjo nurodymas nurašyti lėšas negali būti vykdomas, kol skolininkės sąskaitai taikomi apribojimai **BPK** tvarka (**CPK 689 straipsnis**).

II. Pimosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

9. Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. vasario 6 d. nutartimi atmetė pareiškėjo M. M. skundą dėl antstolio I. Gaidelio veiksmų vykdomojoje byloje Nr. 0008/19/00104.
10. Pimosios instancijos teismas nustatė, kad skolininkės UAB „EU Mining Equipment“ turtui – lėšoms sąskaitoje yra taikomi apribojimai išteisinio tyrimo byloje Nr. 01-6-00002-16, Turto arešto aktų registre įregistruoti Nr. 2018063797 pagal prokurorės Rasos Miltynytės 2018 m. lapkričio 16 d. nutarimą ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2018 m. gruodžio 20 d. nutartį.
11. Pimosios instancijos teismas atkreipė dėmesį į tai, kad Vilniaus miesto apylinkės teismas, nagrinėdamas kitą civilinę bylą Nr. **e2YT-17632-845/2019** pagal pareiškėjos AB „Swedbank“ banko skundą dėl antstolio I. Gaidelio veiksmų vykdomojoje byloje, 2019 m. gegužės 21 d. nutartyje konstatavo, kad antstolio patvarkymas dėl lėšų nurašymo galėtų būti vykdomas per Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. IR-126 patvirtintais Pigininių lėšų apribojimų informacinės sistemos nuostatais sukurtą Pigininių lėšų apribojimų informacinę sistemą (toliau – PLAIS) proporcingai paskirstant lėšas nurašymo nurodymus pateikusiems kreditoriams, panaikinus lėšų sąskaitų areštą baudžiamajame procese. Minėtoje byloje buvo nustatyta, kad AB „Swedbank“ bankas negalėjo vykdyti antstolio nurodymų priverstinai nurašyti lėšas per PLAIS, nes skolininkės UAB „EU Mining Equipment“ sąskaitai buvo taikomi apribojimai, nustatyti baudžiamojo proceso tvarka, o tiesioginiai nurodymai kredito įstaigai AB „Swedbank“ bankui nurašyti lėšas negali būti teikiami, nes tam yra sukurta PLAIS.
12. Pimosios instancijos teismas nutartyje nesirėmė Panevėžio apygardos teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. **2S-319-252/2018** bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 1 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. **3K-3-104-684/2017**, nurodė, kad nagrinėtosiose bylose buvo sprendžiami klausimai dėl turto realizavimo Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai pritaikius jam areštą, o ne dėl lėšų nurašymo pateiktus nurodymą per PLAIS, kai yra pritaikytas turto areštas **BPK** tvarka.
13. Atsižvelgdamas į tai pimosios instancijos teismas konstatavo, kad pareiškėjas nepagrįstai prašė panaikinti antstolio 2019 m. lapkričio 13 d. patvarkymą ir nedelsiant vykdyti lėšų nurašymą iš skolininkės UAB „EU Mining Equipment“ banko sąskaitos. Motyvu, kad antstoliui 2019 m. sausio 29 d. priėmus nurodymą priverstinai nurašyti lėšas, šių nurašymas pagrįstai buvo sustabdytas ir nevykdomas, nes skolininkės sąskaitai buvo taikomi baudžiamojo proceso tvarka nustatyti apribojimai, kurie draudžia bet kokį disponavimą sąskaitos esančiomis lėšomis, išskyrus turto arešto akto pakaitinai padarytus leidimus atsiskaitymus.
14. Pimosios instancijos teismas pažymėjo, kad nurodymų priverstinai nurašyti skolininkės lėšas sustabdymas ir draudimas vykdyti tokius veiksmus yra aiškiai nustatytas **CPK 689 straipsnio** 5 dalyje.
15. Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs pareiškėjo M. M. ir skolininkės UAB „EU Mining Equipment“ atskirusius skundus, 2020 m. balandžio 2 d. nutartimi juos tenkino ir panaikino Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. vasario 6 d. nutartį – panaikino antstolio I. Gaidelio 2019 m. lapkričio 13 d. patvarkymą Nr. S-19-8-32025.
16. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad antstoliui I. Gaideliui buvo pateiktas vykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. Vilniaus miesto apylinkės teismo įsakymas Nr. L2-46073-807/2018 dėl 26 240,41 Eur pelno palikimų, 12 074,40 Eur delpinigių nuo mokėtinės paskolos sumos, 5510,49 Eur delpinigių nuo mokėtinio pelno palikimų sumos, 5 procentų dydžio metinių palikimų nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo iki teismo įsakymo visišką įvykdymo bei 221 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo išieškojimo iš skolininkės UAB „EU Mining Equipment“.
17. 2019 m. sausio 29 d. antstolis I. Gaidelis priėmė nurodymą priverstinai nurašyti pinigines lėšas Nr. S-19-8-2451 ir minėtą nurodymą pateikė PLAIS. Minėtu nurodymu antstolis I. Gaidelis nurodė priverstinai nurašyti 46 493,84 Eur iš visų skolininkės UAB „EU Mining Equipment“ sąskaitų. Antstolis, vykdydamas skolos išieškojimą iš skolininkės UAB „EU Mining Equipment“ pagal teismo vykdomąjį dokumentą, nustatė, kad skolininkės lėšoms banko sąskaitoje yra taikomi apribojimai išteisinio tyrimo byloje Nr. 01-6-00002-16, Turto arešto aktų registre įregistruoti Nr. 2018063797, pagal prokurorės 2018 m. lapkričio 16 d. nutarimą ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2018 m. gruodžio 20 d. nutartį.
18. 2019 m. kovo 15 d. Vilniaus apygardos prokuratūros 3-iasis baudžiamojo persekiojimo skyrius pateikė antstoliui raštą, kuriame nurodė, kad skolininkės UAB „EU Mining Equipment“ lėšoms išteisminiame tyrime taikomas laikinas nuosavybės teisių apribojimas siekiant užtikrinti galimą Valstybinės mokesčių inspekcijos civilinį ieškinį (**BPK 116 straipsnis**) bei galimą turto konfiskavimo (**BK 72 straipsnis**), išplėstinio turto konfiskavimo (**BK 723 straipsnis**) taikymą.
19. 2019 m. liepos 3 d. antstolis prašė Vilniaus apygardos prokuratūros 3-iojo baudžiamojo persekiojimo skyriaus prokurorės Turto areštų registre įregistruoti laisvai disponuojamą 46 470,56 Eur sumą su nuoroda „leidžiama atsiskaityti pagal vykdomąjį dokumentą Nr. L2-46073-807/2018, vykdomojoje byloje Nr. 0008/19/00104“, tačiau 2019 m. rugpjūčio 8 d. (vėliau 2019 m. rugsėjo 2 d.) Vilniaus apygardos prokuratūros 3-iasis baudžiamojo persekiojimo skyrius atsisakė tenkinti antstolio prašymą ir nurodė, jog laikino nuosavybės teisių apribojimo pagrindai ir sąlygos nėra išnykę, todėl nėra pagrindo panaikinti **BPK** pagrindais taikomą laikiną nuosavybės teisių apribojimą.
20. Antstolis 2019 m. spalio 29 d. gavo pareiškėjo (kreditoriaus) atstovo advokato prašymą nedelsiant vykdyti lėšų nurašymą UAB „EU Mining Equipment“ banko sąskaitoje ir užbaigti vykdymą bylą Nr. 0008/19/00104. Antstolis šio prašymo netenkino ir nurodė, kad lėšos sąskaitoje yra areštuotos **BPK** nustatyta tvarka, todėl išieškojimas iš šio turto negalimas, iki bus panaikintas apribojimas išteisinio tyrimo byloje Nr. 01-6-00002-16.
21. Apeliacinės instancijos teismas, remdamasis **CPK 626 straipsnio** 3 dalies, 689 straipsnio 5 dalies, 754 straipsnio nuostatomis ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. **3K-3-104-684/2017** bei Panevėžio apygardos teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutarties civilinėje byloje Nr. **2S-319-252/2018** išaiškinimais, nurodė, kad, net ir esant pritaikytam lėšų areštui baudžiamojo proceso tvarka, leidžiama nurašyti lėšas vykdančios pačios arba aukštesnės eilės reikalavimus.
22. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad nagrinėjamam atveju lėšų nurašymas pagal **CPK 689 straipsnio** 5 dalį, 626 straipsnio 3 dalį ir 754 straipsnį, vykdančiam vykdomąją bylą Nr. 0008/19/00104, buvo galimas.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimų į jį teisiniu argumentu

23. Kasaciniu skundu suinteresuotas asmuo Lietuvos Respublika, atstovaujama Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros, prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 2 d. nutartį ir palikti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. vasario 6 d. nutartį. Kasacinis skundas grindžiamas argumentais:
 - 23.1. Apeliacinės instancijos teismas, sprendžiamas, kad esant pritaikytam lėšų areštui baudžiamojo proceso tvarka yra galimas apribotų lėšų nurašymas, netinkamai aiškino ir taikė vykdymo procesą reglamentuojančias teisės normas, įtvirtintas **CPK 626 straipsnio** 3 dalyje, 689 straipsnio 5 dalyje, 754, 755 straipsniuose. Tokia teismo išvada taip pat prieštarauja dėl tų pačių lėšų kitose civilinėse bylose priimtų ir įsiteisėjusių kitų teismų nutarčių (Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. gegužės 21 d. nutarties civilinėje byloje Nr. **e2YT-17632-845/2019** bei Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. gegužės 23 d. nutarties civilinėje byloje Nr. **e2YT-18411-534/2019**) išvadoms, kad tik panaikinus lėšų sąskaitų areštą baudžiamajame procese antstolio patvarkymas dėl lėšų nurašymo galėtų būti vykdomas per PLAIS proporcingai paskirstant lėšas nurašymo nurodymus pateikusiems kreditoriams. Be to, nuo 2020 m. sausio 1 d. iš esmės pasikeitė teismo nuosprendžio, nutarties ar nutarimo dėl turto konfiskavimo vykdymo eilės teisinio reguliavimo esmė, nes **CPK 755 straipsnio** 1 dalyje buvo įtvirtintas draudimas išieškoti iš konfiskuoto turto, pakietus iki tol galiojusį nuteistojo kreditorių anksčiau pareikštų reikalavimų patenkinimo iš konfiskuojamo turto pirmenybės taisyklę. Toks esminis įstatymo kėdžio valios pasikeitimas reguliuojant turto konfiskavimo vykdymo eilę papildomai patvirtina, kad priverstinis lėšų nurašymas nepaisant **BPK** nustatyta tvarka juos taikomo arešto yra negalimas.
 - 23.2. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai rėmėsi Panevėžio apygardos teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. **2S-319-252/2018** bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 1 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. **3K-3-104-684/2017**, nes nagrinėtosiose bylose buvo sprendžiami klausimai dėl turto realizavimo Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai pritaikius jam areštą, o ne dėl lėšų nurašymo pateiktus nurodymą per PLAIS, kai yra pritaikytas turto areštas **BPK** tvarka. Nagrinėjamoje byloje nėra skundžiamas nei antstolio patvarkymas dėl vykdomosios bylos stabdymo, nei dėl turto realizavimo veiksmų ir lėšų išmokėjimo sustabdymo. Teismas sprendžiant bylas, precedento galią turi tik analogiškose bylose priinti teismų sprendimai.
 - 23.3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika turto realizavimą vykdymo procese reglamentuojančių teisės normų klausimu, kai turtui taikomi apribojimai, siekiant užtikrinti kitų asmenų interesus, yra nevienoda (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. balandžio 22 d. d. nutartį civilinėje byloje Nr. **3K-3-89-313/2020**).
24. Suinteresuotas asmuo Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pareiškimu dėl pridėjimo prie suinteresuoto asmens Lietuvos Respublikos, atstovaujamos Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros, kasacinio skundo nurodė, kad pritaria kasaciniame skunde nurodytiems reikalavimams bei juos pagrindžiantiems argumentams.

25. Atsiliepinį į kasacinį skundą suinteresuotas asmuo antstolis I. Gaidelis prašo civilinę bylą nagrinėti teismo nuožiūra. Atsiliepinį į kasacinį skundą grindžiamas argumentais:
- 25.1. Ne antstolis išieško lėšas iš konkrečios skolininko sąskaitos ir jas skirsto. Tai automatizuotu būdu atlieka PLAIS, atsizvelgdama į sąskaitos likučius, esamus apribojimus ir jų patenkinimo eilę, o sistemos veikimą užtikrina jos tvarkytojas VĮ Registrų centras.
- 25.2. **CPK 626** straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad išieškojimas iš turto nestabdomas, kai turtas areštuotas tos pačios ar paskesnės eilės kreditorių reikalavimams užtikrinti, t. y. šia teisės norma įtvirtinta šimtis iš bendros taisyklės, kad privalomas vykdymo proceso veiksmų sustabdymas taikytinas esant aukštesnės eilės reikalavimams, o esant tos pačios eilės ar paskesnės – vykdymo procesas nestabdomas, o išieškotos lėšos PLAIS skirstomos **CPK 754** straipsnyje nustatyta tvarka.
- 25.3. **CPK 755** straipsnio 1 dalyje įtvirtintas draudimas išieškoti iš jau konfiskuoto turto, kuris įsigalioja nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo, o ne iš ikiteisminiame tyrime pritaikyto turto arešto momento. **CPK 755** straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad piniginis konfiskuoto turto ekvivalents išieškomas atsizvelgiant į **CPK 754** straipsnį, o tai reiškia, kad nagrinėjimu atveju galimas valstybės reikalavimas skolininkės turtui neviršija trečios eilės reikalavimo ribų, todėl antstolis išieškojimas iš areštuoto turto (lėšų) privalo būti vykdomas.
- 25.4. Tiek pareiškėjo, tiek skolininkės procesiniuose dokumentuose bei apeliacinės instancijos teismo nutartyje minima teismų praktika, suformuota civilinėje byloje **Nr. 3K-3-104-684/2017**, yra identiška teisės taikymo klausimu nagrinėjami bylai, nes joje buvo sprendžiamas klausimas dėl išieškojimo iš skolininko turto, kuriam taikomas apribojimas **BPK** nustatyta tvarka, o kasaciniame skunde nurodoma nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-89-313/2020** suformuluota atsizvelgiant į specifines, tik toje byloje buvusias aplinkybes.
26. Atsiliepinį į kasacinį skundą suinteresuotas asmuo UAB „EUMining Equipment“ prašo kasacinį skundą atmesti ir palikti nepakeistą skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį. Atsiliepinį į kasacinį skundą grindžiamas argumentais:
- 26.1. **CPK 689** straipsnio 5 dalyje yra pateikta nuoroda į **CPK 754** straipsnį, kuriame įtvirtinta reikalavimų tenkinimo eilė. Antstolio pateikti nurodymai priverstinai nurašyti skolininko lėšas vykdomi Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka pagal **CPK 626** straipsnio 3 dalyje ir **754** straipsnyje nustatytus reikalavimus, t. y. kai turtas areštuotas ar nuosavybės teisės į turtą laikinai apribotos tos pačios ar paskesnės eilės kreditorių reikalavimams užtikrinti, išieškojimas iš šio turto nestabdomas ir išieškojimas iš areštuoto turto ar lėšų vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka. Sprendimų vykdymo instrukcijos 12 punkte (teisės akto redakcija, galiojusi nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. iki 2020 m. liepos 17 d.) yra nurodyta, kad kito arešto užėjimas nestabdo turto realizavimą.
- 26.2. Reikalavimas sustabdyti turto realizavimo veiksmus ir lėšų išmokėjimą gali būti tenkintas esant turto areštui pagal pirmesnės eilės kreditoriaus reikalavimą, o ne bet kurio kito kreditoriaus reikalavimu taikytam turto areštui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 1 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-104-684/2017**; 2017 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-232-219/2017**).
- 26.3. Pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. IR-126 patvirtintą Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos nuostatų 11.4 punktą iš Turto arešto aktų registro gavus turto arešto akto, kuriuo areštuotas identifikuoja turtas, duomenis informacinėje sistemoje: stabdomas į informacinę sistemą pateiktų nurašymo nurodymų vykdymas pagal arešto mastą, jei piniginių lėšų areštas pritaikytas baudžiamojamoje byloje arba jei antstolis nurodo specialų požymį, leidžiamą vykdyti tos pačios ir (arba) aukštesnės eilės nurašymo nurodymus. Nagrinėjamu atveju vykdomosios bylos duomenimis, pareiškėjo reikalavimas tenkinamas trečiaja eile (**CPK 754** straipsnio 4 dalis), ikiteisminio tyrimo byloje Nr. 01-6-00002 taikoma laikina nuosavybės teisės apribojimą lemia reikalavimai, kurie pareiškėjo reikalavimo atžvilgiu taip pat yra trečios eilės reikalavimai.
- 26.4. Apeliacinės instancijos teismas nenukrypo nuo teismų praktikos. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gruodžio 18 d. nutartyje civilinėje byloje **Nr. 3K-3-678/2013** yra nurodyta, kad turto arešto faktas savaime nėra pagrindas sustabdyti vykdymą iš to turto, kuris yra areštuotas, o Panevėžio apygardos teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutartimi nagrinėtoje byloje taip pat buvo susiklosčiusios panašios aplinkybės kaip ir šioje byloje. Labai panaši situacija buvo nagrinėjama ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 1 d. nutartyje civilinėje byloje **Nr. 3K-3-104-684/2017**; tais atvejais, kai skolininko turtas areštuojamas kelių kartų ir skirtingų kreditorių reikalavimams patenkinimui, primenybė siūlyti sustabdyti turto realizavimo veiksmus negu išieškotoji eilės kreditoriaus reikalavimams, t. y. sustabdomi turto realizavimo veiksmai pagal ankstesnio kreditoriaus reikalavimą, kai reikalavimų pareiškia pirmesnės eilės kreditorius.
27. Atsiliepinį į kasacinį skundą pareiškėjas M. M. prašo kasacinį skundą atmesti ir palikti nepakeistą skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį. Atsiliepinį į kasacinį skundą grindžiamas argumentais:
- 27.1. Nors skolininko turtui yra pritaikytas areštas **BPK** tvarka, tačiau, PLAIS gavus antstolio nurodymų areštuoti skolininko lėšas, jos nurašomos Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka laikantis **CPK 626** straipsnio 3 dalyje (išieškojimas nestabdomas, kai turtas areštuotas ar nuosavybės teisės į turtą laikinai apribotos tos pačios ar paskesnės eilės kreditorių reikalavimams užtikrinti) ir **754** straipsnyje (apie jų reikalavimų patenkinimo eilę – trečia) nustatytą reikalavimų. Nurodytos sąlygos atitinka nagrinjamąją situaciją, nes nagrinėjamu atveju išieškotoji M. M. reikalavimas turi būti tenkinamas trečiaja eile, todėl antstolis gali ir turi teisę nurašyti lėšas.
- 27.2. **CPK 755** straipsnio 1 dalis yra taikoma tik jau esant priimtam nuosprendžiui arba nutarčiai ar nutarimui konfiskuoto nuteistojo turtą, tuo tarpu nagrinėjamu atveju ikiteisminiame tyrime yra tik pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės. Ikiteisminis tyrimas nėra užbaigtas, nėra nuteistojo, kuriam taikytas turto konfiskavimas, todėl ši aplinkybė leidžia daryti išvadą, jog **CPK 755** straipsnis šio konkrečiu atveju negali būti taikomas.
- 27.3. Byloje **Nr. e2YT-17632-845/2019** ir **e2YT-18411-534/2019** išdėstytos aplinkybės nesutampa su nagrinėjamoje byloje nurodytomis aplinkybėmis, todėl nebuvo pagrindo joms vadovautis, o apeliacinės instancijos teismas pagrįstai rėmėsi Panevėžio apygardos teisme bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nagrinėtos civilinės bylos pateiktais šaškinimais, nes šių bylų faktinės aplinkybės labai panašios į nagrinjamąją situaciją.
- 27.4. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo civilinėje byloje **Nr. 3K-3-89-313/2020** pateiktas šaškinimas negalima remtis, nes tos bylos ir nagrinėjamos bylos faktinės aplinkybės iš esmės nesutampa. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartyje civilinėje byloje **Nr. 3K-3-89-313/2020** buvo sprendžiami klausimai dėl turto perdavimo išieškotojui, perdavimo bei varžytynių aktų pripažinimo negaliojančiais, sandorių negaliojimo teisiniu padariniu, antstolio veiksmų realizuojant skolininko turtą, kai šiam taikytos laikinosios apsaugos priemonės **CPK** tvarka, stabdant mokėstines nepriemones išieškojimo vykdymą, bylos nutraukimo pagrindus reglamentuojančių teisės normų aiškinimo ir taikymo, tačiau nutartyje iš viso nebuvo pasisakyta apie šioje byloje nagrinėjamus esminius klausimus, t. y. dėl lėšų nurašymo pateiktus nurodymus per PLAIS, kai yra pritaikytas turto areštas **BPK** tvarka.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir šaškinimai

Dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių lėšų nurašymą, kai skolininko turtui taikytas turto areštas baudžiamojamo proceso tvarka, aiškinimo ir taikymo

28. Vykdomo procesą, jo eigą, jo metu galimus atlikti vykdomo proceso dalyvių veiksmus reglamentuoja **CPK**, Sprendimų vykdymo instrukcija ir kiti nominaliai teisės aktai (**CPK 1** straipsnio 1 dalis, **583** straipsnio 1 dalis). Antstolis – tai valstybės įgaliotas asmuo, kuriam valstybė suteikia, be kitų, vykdomųjų dokumentų vykdymo funkciją (Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 2 straipsnio 1 dalis, 21 straipsnio 1 dalis). Vykdomo veiksmus pagal vykdytinius dokumentus atlieka, juos koordinuoja antstolis, kurio reikalavimai vykdyti sprendimus, pateikti turimą informaciją apie skolininko turtingą padėtį, susipažinti su sprendimams vykdyti būtinais dokumentais ar susilaikyti nuo veiksmų, galinčių trukdyti vykdyti sprendimus, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, privalomi visiems asmenims ir turi būti įvykdyti per antstolio nustatytą terminą (**CPK 585** straipsnio 1 dalis).
29. Antstolis vykdomo procese veikia tam, kad, naudodamasis įstatymo suteiktomis teisėmis, užtikrintų teisėtą teismo sprendimo vykdymą. **CPK 634** straipsnio 2 dalyje įtvirtinta antstolio pareiga savo iniciatyva įsiti visų teisėjų priemonių, kad sprendimas būtų kuo greičiau ir realiai įvykdytas, ir aktyviai padėti šalims ginti jų teises bei įstatymų saugomus interesus.
30. **CPK 626** straipsnio, reglamentuojančio privalomus vykdomosios bylos ir vykdomo veiksmų sustabdymo pagrindus, 2 dalyje vienu iš privalomų vykdomosios bylos ir vykdomo veiksmų sustabdymo pagrindų nurodytas tas pagrindas, kai fiziniai ar juridiniai asmeniniai apribojimas nuosavybės teisės į realizuojamą turtą ar šis turtas areštuojamas, jei šios teisės apribojimas ar turtas areštuojamas **BPK** nustatyta tvarka (**CPK 626** straipsnio 2 dalies 1 punktą). Taigi, šiai normai taikyti turi būti **BPK** nustatyta tvarka laikinai apribotos teisės ar areštuotas skolininko turtas. Ši nuostata dėl vykdomo veiksmų sustabdymo taikoma kartu su **CPK 626** straipsnio 3 dalimi, kurioje nustatyta, kad kai turtas areštuotas ar nuosavybės teisės į turtą laikinai apribotos tos pačios ar paskesnės eilės kreditorių reikalavimams užtikrinti, išieškojimas iš šio turto nestabdomas, t. y. vykdomo veiksmų nestabdo ta aplinkybė, jeigu laikinai apribotos teisės ar areštas skirtas tos pačios ar paskesnės eilės kreditorių reikalavimams užtikrinti. Tokiu atveju išieškojimas iš lėšų vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijos nustatyta tvarka.
31. Pažymėtina, kad Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta **CPK VI** dalies (vykdymo procesas) normų taikymo tvarka, vykdanč įstatymų nurodytus vykdomuosius dokumentus, vykdomo išaidų dydis, apmokėjimas, išieškojimo ir atleidimo nuo jų tvarka, t. y. nustatyta lėšų nurašymo tvarka, bet nereguliuojami vykdomo veiksmų sustabdymo pagrindai.
32. Nagrinėjamu atveju byloje kilo klausimas dėl vykdomo procese atliekamų veiksmų, susijusių su lėšų išieškojimu (nurašymu), teisėtumo, tai atitinkamai antstolis ir pareiškėjo skundą dėl antstolio veiksmų nagrinėję teismai, sprenddami dėl antstolio veiksmų teisėtumo, turėjo vadovautis šiais nurodytais teisės aktais.
33. **CPK 689** straipsnyje reglamentuojamas pagrindinis disponavimo lėšomis, esančiomis kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje (sąskaitose), per PLAIS taisyklės. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad išieškojimą iš lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje (sąskaitose), arba disponavimo tokioje sąskaitoje (sąskaitose) laikomomis lėšomis apribojimą antstolis ir kitos institucijos ar pareigūnai, turintys teisę areštuoti ar duoti nurodymus priverstinai nurašyti skolininko lėšas arba nutraukti lėšų išmokėjimą iš skolininko sąskaitos (sąskaitų), vykdo elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS šio kodekso, Vyriausybės, Sprendimų vykdymo instrukcijoje ir kitose teisės aktuose nustatyta tvarka, t. y. per PLAIS vykdomi antstolio išieškojimai ar disponavimo lėšomis apribojimai, kuriuos turi teisę taikyti antstolis ar kiti turintys tokia teisę pareigūnai. **CPK 689** straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad antstolis, vykdydamas išieškojimą, elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS pateikia kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigai nurodymą apriboti disponavimą skolininko lėšomis arba priverstinai nurašyti skolininko lėšas skolai ir vykdomo išaidoms padengti, t. y. šioje dalyje nustatyta, pagal kokius dokumentus antstolis vykdo lėšų išieškojimus per PLAIS. **CPK 689** straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos, elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS gavusios šio straipsnio 2 ir 3 dalyse įtvirtintus antstolio, kiti institucijų ar pareigūnų nurodymus, PLAIS valdytojo nustatyta tvarka per PLAIS pateikia šiems nurodymams įvykdyti reikalingus duomenis, nurodymus PLAIS nuostatose, t. y. šioje dalyje nustatyta, kokie reikalavimai keliami kiti institucijų ir pareigūnų teikiams per PLAIS dokumentams. **CPK 689** straipsnio 4 dalyje nustatyta previole kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoms teikti duomenis, reikalingus privalomiems nurodymams vykdyti.
34. **CPK 689** straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad, lėšų apribojimų informacinėje sistemoje gavus duomenis iš Turto arešto aktų registro apie skolininko lėšų areštą (areštus) Lietuvos Respublikos baudžiamojamo proceso kodekso nustatyta tvarka, pateikti nurodymai priverstinai nurašyti skolininko lėšas sustabdomi ir nevykdomi tiek, kiek dydžio lėšų suma yra areštuota, t. y., gavus duomenis apie lėšų areštą **BPK** tvarka, pateikti nurodymai priverstinai nurašyti lėšas sustabdomi ir nevykdomi. Tai reiškia, kad arešto užėjimas **BPK** nustatyta tvarka šios įstatymo nuostatos pagrindu yra procesinis pagrindas sustabdyti lėšų nurašymą ir jo nevykdyti, neatsizvelgiant į eiliškumą. Aplinkybė, kad lėšos **BPK** nustatyta tvarka yra areštuotos, pagal šią įstatymo nuostatą vertinama kaip specialioji **CPK 626** straipsnio 3 dalies norma.
35. **CPK 689** straipsnio 5 dalyje taip pat nurodyta, kad, lėšų apribojimų informacinėje sistemoje iš Turto arešto aktų registro gavus antstolio nurodymą areštuoti skolininko lėšas, pateikti nurodymai priverstinai nurašyti skolininko lėšas vykdomi Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka pagal **CPK 626** straipsnio 3 dalyje ir **754** straipsnyje nustatytus reikalavimus. Lėšų apribojimų informacinėje sistemoje gavus duomenis iš Turto arešto aktų registro apie areštą (areštus) pagal teismo nutartį (nutartis) dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo skolininko lėšas su nurodytu reikalavimų patenkinimo eiliškumu arba duomenis apie tai, kad nurodymą pateikia antstolis, institucija ar pareigūnas, turintys teisę areštuoti skolininko lėšas arba nutraukti lėšų išmokėjimą iš skolininko sąskaitos (sąskaitų), vykdomi pateikti tos pačios ir (ar) pirmesnės eilės nurodymai šio kodekso **626** straipsnio 3 dalyje ir **754** straipsnyje nustatyta tvarka. Šios įstatymo nuostatos įtvirtina, kad antstolis pateikti, teismo ar kitų institucijų ar pareigūnų pateikti privalomi nurodymai vykdomi **CPK 626** straipsnio 3 dalyje ir **754** straipsnyje nustatyta tvarka.
36. Teisėjų kolegija pažymi, kad **CPK 689** straipsnio 1–4 dalyse reglamentuojami dokumentų teikimo per PLAIS subjektai ir tvarka, o **CPK 689** straipsnio 5 dalyje reglamentuojama nurodymų privalomai nurašyti lėšas vykdomo tvarka, aktualiai nagrinėjamoje byloje keliamiems klausimams. Vykdomo eiliškumas tempa aktualus tokiam atveju, kai vykdomo veiksmas gali būti atliekamas, t. y. eiliškumas, dėl kurio pasisakyta **CPK 689** straipsnio 5 dalies tolesniuose skakiniuose, tampa svarbus tuo atveju, kai daliai lėšų gali būti vykdomas išieškojimas. Jeigu visoms lėšoms ar jų daliai yra taikytas areštas **BPK** nustatyta tvarka, ši tvarka netaikoma.
37. Sistemaišaškinant visas **CPK 689** straipsnio 5 dalies nuostatas, darytina išvada, kad, esant duomenims dėl skolininko lėšų arešto PLAIS sistemoje, jokie kiti nurodymai nevykdomi tokia apimtimi, kiek yra areštuota t. y. vykdomo veiksmams stabdomi ir todėl kiti nurodymai negali būti vykdomi.
38. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad antstoliui I. Gaideliui buvo pateiktas vykdyti 2018 m. gruodžio 17 d. Vilniaus miesto apylinkės teismo įsakymas Nr. L2-46073-807/2018 dėl 26 240,41 Eur pelno palikanų, 12 074,40 Eur delpingųjų nuo mokėtosios paskolos sumos, 5510,49 Eur delpingųjų nuo mokėtinų pelno palikanų sumos, 5 procentų dydžio metinių palikanų nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo iki teismo įsakymo visišką įvykdymo bei 221 Eur bylinėjimo išaidų atgimimo išieškojimo iš skolininkės UAB „EUMining Equipment“ taikymą.
39. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad Vilniaus apygardos prokuratūros 2018 m. lapkričio 26 d. nutarimu ikiteisminio tyrimo byloje Nr. 01-6-00002-16 UAB „EUMining Equipment“ lėšos buvo areštuotos **BPK** nustatyta tvarka, lėšoms, esančioms AB „Swedbank“ sąskaitoje, taikant laikiną nuosavybės teisių apribojimą siekiant užtikrinti galimą Valstybinės mokesčių inspekcijos civilinį įieškinį (**BPK 116** straipsnis) bei galimą turto konfiskavimo (**BK 72** straipsnis), išplėstinio turto konfiskavimo (**BK 723** straipsnis) taikymą.
40. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad nagrinėjamu atveju teisės normos, reglamentuojančios lėšų nurašymo eiliškumą, šioje byloje analizuojamiems teisiniams santykiams netaikytinos, nes antstolio buvo prašoma nurašyti **BPK** nustatyta tvarka areštuotas lėšas, esančias UAB „EUMining Equipment“ banko sąskaitoje.
41. Atsizvelgiant į tai konstatuotina, kad pirmosios instancijos teismas teisingai taikė **CPK 689** straipsnio 5 dalį, nes, esant duomenų apie skolininko lėšų areštą **BPK** nustatyta tvarka, antstolio nurodymas priverstinai nurašyti skolininko lėšas turėjo būti sustabdytas ir nevykdomas. Apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas, kad, esant pritaikytam lėšų areštui baudžiamojamo proceso tvarka, yra galimas apribotų lėšų nurašymas, netinkamai aiškino ir taikė vykdomo procesą reglamentuojančias teisės normas.
42. Apeliacinės instancijos teismas šioje byloje taip pat nustatė, kad 2019 m. kovo 15 d. Vilniaus apygardos prokuratūros 3-iasis baudžiamojamo persekiojimo skyrius pateikė antstoliui I. Gaideliui raštą, kuriame nurodė, jog skolininkės UAB „EUMining Equipment“ lėšoms ikiteisminiame tyrime Nr. 01-6-00002-16 taikomas laikinas nuosavybės teisių apribojimas siekiant užtikrinti tiek galimą Valstybinės mokesčių inspekcijos civilinį įieškinį (**BPK 116** straipsnis) bei galimą turto konfiskavimo (**BK 72** straipsnis), tiek išplėstinio turto konfiskavimo (**BK 723** straipsnis) taikymą.
43. Apeliacinės instancijos teismas, atsizvelgdamas į šias aplinkybes, nusprendė, kad, net ir esant pritaikytam lėšų areštui baudžiamojamo proceso tvarka, leidžiama nurašyti lėšas vykdanč tos pačios arba aukštesnės eilės kreditorių reikalavimus. Šiai išvada pagrįsti apeliacinės instancijos teismas rėmėsi teismų praktika ir nurodė, kad, sprendžiant klausimą dėl pagrindo sustabdyti vykdomo veiksmus dėl areštuoto turto ar jų nestabdyti, turi būti vadovaujamasi iki 2020 m. sausio 1 d. galiojusio **CPK 755** straipsnio nuostatomis dėl turto konfiskavimo vykdomo eilės.

44. Kasaciniame skunde teigiama, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė [CPK 755](#) straipsnyje įtvirtintas vykdymo procesą reglamentuojančias proceso teisės normas.
45. Teisėjų kolegija nurodo, kad nagrinėjamoje byloje antstoliui I. Gaideliui Vilniaus miesto apylinkės teismo įsakymas Nr. L2-46073-807/2018 buvo pateiktas vykdyti 2018 m. gruodžio 17 d., t. y. vykdymo veiksmai buvo pradėti iki 2020 m. sausio 1 d.
46. Iki 2020 m. sausio 1 d. galiojusio [CPK 755 straipsnio](#) reglamentavusio teismo nuosprendžio, nutarties ar nutarimo dėl turto konfiskavimo vykdymo eilę, redakcijoje buvo nurodyta, kad, vykdant teismo nuosprendį, nutartį ar nutarimą dėl turto konfiskavimo, skolininko turtas perduodamas realizuoti po to, kai yra patenkinti iki teismo nuosprendžio priėmimo dienos pareikšti nuteistojo kreditorių turiniai reikalavimai ir padengtos su tuo susijusios vykdymo išlaidos (1 dalis); jeigu nuosprendyje, nutartyje ar nutarime išvardyti daiktai konfiskuoti, nuteistojo kreditorių turiniai reikalavimai turi būti tenkinami išieškant iš kito turto, o iš konfiskuotų daiktų išieškama tik tada, kai nėra kito turto, iš kurio gali būti išieškama, arba kai jo neužtenka (2 dalis).
47. Kadangi nagrinėjamu atveju keliamas klausimas dėl lėšų išieškojimo (nurašymo) tvarkos, o iki 2020 m. sausio 1 d. galiojės [CPK 755 straipsnis](#) reglamentavo tik teismo nuosprendžio, nutarties ar nutarimo dėl konfiskuoto turto realizavimo tvarką, kai yra patenkinti iki teismo nuosprendžio priėmimo dienos pareikšti nuteistojo kreditorių turiniai reikalavimai ir padengtos su tuo susijusios vykdymo išlaidos, tai nagrinėjamu atveju šis iki 2020 m. sausio 1 d. galiojės [CPK 755](#) straipsnis negalėjo būti taikytas.
48. Pažymėtina ir tai, jog 2019 m. birželio 27 d. įstatymu Nr. XIII-2270 [CPK 755 straipsnis](#) buvo pakeistas. Nuo 2020 m. sausio 1 d. galiojančioje [CPK 755 straipsnio](#) 1 dalyje nurodyta, kad jeigu skolininko turtas konfiskuojamas Lietuvos Respublikos administracinių nusizginimų kodekso ar Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka, išieškoti iš nuosprendyje, nutartyje ar nutarime nurodyto konfiskuoto turto draudžiama. Taigi [CPK 755 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintas draudimas antstoliui nukreipti išieškojimą į konfiskuotą turą arba pareigą sustabdyti turto realizavimo veiksmus, jeigu skolininkui priklausantis realizuojamas turtas baudžiamojo proceso nustatyta tvarka paėmamas siekiant užtikrinti galimą šio turto konfiskavimą. Toks teisinis regulavimas patvirtina įstatymo leidėjo valią būtent taip reglamentuoti galimybę nurašyti lėšas, esant jų areštui [BPK](#) nustatyta tvarka.
49. Skolininkė UAB „EU Mining Equipment“ procesiniuose dokumentuose nurodė, kad pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos 12 punktą kito arešto uždėjimas nestabdo turto realizavimo veiksmų.
50. Sprendimų vykdymo instrukcijos 7¹ ir 7² straipsniai reglamentuoja lėšų nurašymo techninius aspektus, o 12 punkte apibrėžiama turto realizavimo stabdymo tvarka vykdymo procese, t. y. reglamentuojama turto realizavimo, bet ne lėšų paskirstymo ir reikalavimų galutinio patenkinimo etišumo tvarka. Dėl to šis Sprendimų vykdymo instrukcijos punktas nagrinėjamu atveju taip pat netaikytinas.
51. Šioje byloje apeliacinės instancijos teismas išvada dėl antstolio veiksmų teisėtumo padarė vadovaudamasis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 1 d. nutarties, priimtos civilinėje byloje [Nr. 3K-3-104-684/2017](#), bei Panevėžio apygardos teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutarties, priimtos civilinėje byloje [Nr. 2S-319-252/2018](#), išaiškinimais, t. y. apeliacinės instancijos ir kasacinio teismo nutartyse pateiktas teisės aiškinimo ir taikymo išaiškinimas. Šioje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartyje buvo sprendžiama dėl [CPK 626 straipsnio](#) reglamentuojančio privalomąjį vykdomosios bylos ir vykdymo veiksmų sustabdymo poreikį, aiškinimo ir taikymo, kada šios proceso teisės normos aiškinimo ir taikymo pagrindu nusprendžiama, ar galimas prioriteto suteikimas vienam iš kreditorių, sustabdamas areštuoto turto realizavimo veiksmus, iki paaiškės naujojo kreditoriaus, dėl kurio reikalavimų užtikrinimo taip pat areštuotas skolininko turtas, reikalavimų pagrįstumas.
52. Panevėžio apygardos teismas, pasisakydamas dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių antstolio pareigą sustabdyti turto realizavimo veiksmus ir lėšų išmokėjimą, rėmėsi pirmiau nurodyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartimi ir byloje sprendė dėl antstolio veiksmų, šiam sustabdyti turto realizavimo veiksmus ir lėšų išmokėjimą vykdomojoje byloje, teisėtumo.
53. Teismų precedentų reikšmė atskleista tiek Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje, tiek ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje. Konstitucinis Teismas 2007 m. spalio 24 d. nutarime byloje Nr. 26/07 yra nurodęs, kad teismų precedentai yra teisės šaltiniai – *auctoritate rationis*; rėmimasis precedentais yra vienos (nuoseklos, neprieštaringos) teismų praktikos, kartu ir Konstitucijoje įtvirtinto teisingumo principo, įgyvendinimo sąlyga. Kasacinis teismas nuosekliai pabrėžia teismų pareigą laikytis savo pačių ar aukštesnės instancijos teismų analogiškose ar iš esmės panašiose bylose sukurtų precedentų, taip užtikrinant teismų praktikos nuoseklumą ir nuspėjamumą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 3 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-286-313/2019](#) 35 punktą). Kasacinio teismo praktikoje ne kartą pažymėta, kad teismams sprendžiant bylas precedento galią turi tik tokie ankstesni teismų sprendimai, kurie buvo sukurti analogiškose bylose, t. y. precedentas taikomas tik tose bylose, kurių faktinės aplinkybės yra tapačios arba labai panašios į tos bylos, kurioje buvo sukurtas precedentas, faktinės aplinkybės ir kurioms turi būti taikoma ta pati teisė, kaip toje byloje, kurioje buvo sukurtas precedentas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gegužės 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-247/2009](#); 2017 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-362-701/2017](#), 22 punktas ir joje nurodyta teismų praktika).
54. Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju byloje sprendžiamas antstolio veiksmų, šiam atsisakius nurašyti lėšas iš skolininkės UAB „EU Mining Equipment“ banko sąskaitos, teisėtumo klausimas, sprendžiama, kad šios nutarties 52–53 punktuose aptartų civilinių bylų faktinės aplinkybės skiriasi nuo šios nagrinėjamos bylos faktinių aplinkybių, todėl konstatuotina, kad šioje byloje apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė išaiškinimus, pateiktus Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 1 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-104-684/2017](#), ir Panevėžio apygardos teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje [Nr. 2S-319-252/2018](#), todėl nepagrįstai kaip teismo precedentu rėmėsi nurodytomis teismų nutartimis.

Dėl bylos procesinės baigties

55. Teisėjų kolegija, apibendrinama tai, kas išdėstyta, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė proceso teisės normas, reglamentuojančias lėšų nurašymą, kai skolininko turtui taikytas turto areštas baudžiamojo proceso tvarka, todėl apeliacinės instancijos teismo nutartis naikintina ir palkitina galioti pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria atmestas pareiškėjo M. M. skundas dėl antstolio I. Gaidelio veiksmų vykdomojoje byloje Nr. 0008/19/00104 ([CPK 359 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas).
56. Kiti kasacinio skundo ir atsilepimų į jį argumentai sprendžiant ginčą teisškai nereikšmingi, todėl nenagrinėtini.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 2 d. nutartį ir palkiti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. vasario 6 d. nutartį. Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai
Bukavinienė

Virgilijus Grabinskas

Dalia Vasarienė